

Salak-
mentes**Pécsi bányakoksz**előjegyezhető, továbbá
7000 kalóriás**Pécsi tojásbrikett**kapható minden mennyiségben a **Pécsi hőszén koksz és fakerekt. rt.** telephelyén **Zrínyi u. 4-6.** Telefon **28-02.**

fél évszázad óta programja volt. Klebelsberg, Somogyi Szilveszterrel és Aigner Károllyal valóságga tette ezt a régi szép tervet. De mennyi tragikum van abban, hogy oly időkben, amikor a város fejlődése megakadt, amikor a város megszűnt gócpontja lenni a nagy délvideknek, magára hagyatva, teljesen saját erejére támaszkodva tudta csak a nagy feladatot megoldani. De az utolsó években oldódott meg sok oly városi probléma is, amelynek elgondolása vezette az előbbi évtizedek polgármesterét, Lázár Györgyöt is.

Kiepült

a tanyai vasút.

Későn épült ki. Három évtizeddel ezelőtt nagy haladás fejlődött volna ebből az új közlekedési eszközökből. Ma is közszükség, de a technika haladásával már nem vasutat, hanem autótutakat kellett volna építeni.

Jobb és értékesebb, olcsóbb, de könnyebb is lett volna a kihasználása. Az utolsó öt évben megépítették a Baja-szegedi műutat is. Alighogy elkészült, már rájöttünk arra, hogy fenntartása mérhetetlen terhet ró a városra. Ezért sürgettem a közigazgatási bizottságban, majd Shvov Kálmán az utógi kongresszuson ennek a közútnak az államosítását.

Befejeződött

a fogadalmi templom

építése is, de mindezek az alkotások véletlenül sodróttak a város vezetősége elé. Ugy, mint ahogyan a szél fújja és hozza őszkor a sárguló faleveleket. Hiányzott az alkotásból és elgondolásból a határozott célkitűzés, az egységes program, amely a város jövő útját kijelölte volna.

Mindezek az alkotások azonban mégis a nagy városi fejlődés útját jelölik meg és Szeged jövőjének biztos zálogát képezik. Tagadhatatlan azonban, hogy

a kimagasló alkotások mellett a mindennapi élet szükségleteiről kevésbé gondoskodtunk

és az a meggyőződésem, hogy dr. Pálffy József polgármestersége ideje alatt sem szünetelt a munka, nem maradhatnak el az alkotások, mert ha hiányoznak is a gazdasági erők, nem lehet tagadni, hogy a munka és alkotási atmoszféra kiválóan kedvező.

Dr. Pálffy József nagy közigazgatási multra és gyakorlatra tekint vissza. Tapasztalata, emberismerete szinte kimeríthetetlen. Emellett az országos vonatkozásokban teljesen járatos. Képviselői munkássága alatt kifejlődött benne az érzék abban az irányban is, hogy a kérdéseket nem csak helyi, hanem általános nemzeti szempontokból tekintse és lássa. Ha még hozzá tesszük azt, hogy Baranyi Tibor főispán kiváló városvezetési tevékenysége oly lélekelt tud biztosítani, amely a legkülönbözőbb erők közös munkálkodására bírja, ugy nem kételkedhetünk abban, hogy a következő öt éves periódusban sem áll meg a munka. A város nagy lépésekkel fog tovább haladni a fejlődés útján. Ez a fejlődés sajnos eltér a háború előtti fejlődéstől, mert a város már nem gócpontja és központja egy nagy országos környeknek, nem tud dél felé terjeszkedni, hanem emelnie kell komoly gazdasági eszközökkel a város lakosságának gazdasági erejét, és meg kell találnia az utat az ország központja, keleti és nyugati részé felé.

Gondosságunk fő irányát

a tanya felé

kell terelnünk. Nem Kicsinyiem azokat az erőket, amelyek a külvárosok fejlesztésének tárgykörében mozognak, de mégis azt a városrészt óhajtanám most fejleszteni, amely gazdasági erejével képes a várost támogatni.

Ez a városrész a szegedi tanyavilágnak még ki nem alakított gazdasági és kulturális ereje.

A jövő szempontjából a legfontosabbnak azt tartom, hogy a tanyát megfelelő utálózattal lássuk el, hogy a tanyai lakosság könnyen tudjon a városba bejutni és különösen bekapcsolódni az országos életbe. A városi közlekedési hálózat fejlesztése által meg tudják közelíteni gazdaságuk a tanyai és a felsőtanyát átszelő nagy vasúti vonalat. Szükségesnek tartom továbbá, hogy a tanyai központok decentralizálását tovább folytassuk. Még kell adni a tanyai polgárságnak azt a lehetőséget, hogy adóit a tanyai központokon fizethesse be és a szükséges bizonyítványait is ott szerezhesse be. A ta-

nya rendszert adottságnak tartom, de nem áldásnak. Az Alföldi pusztai jellege, pusztai növényzete, száraz éghajlata, amelyben forró hőmérséklet, kemény hidegekkel váltakoznak, fátlansága, víznélkülisége, mind a török korszak, a török hódoltság következménye, mert kiirtották az erdőket. Csodálatosképpen a mai napig sem tudunk ebből a helyzetből kivergődni. Kiss Ferenc áldásos működési fejtett ki, amikor nagy területeket erdősített és fásított. — Rétségtelennek látom, hogy azt a művet ma is folytatni kell és még igen sok területen kell erdősítést végezni. A fásításnak nem csak azért van nagy jelentősége, mert a klímát megjavítja, hanem azért is, mert köztudomásúlag a kereskedelmi mérlegünk legsúlyosabb passzív tétele az a fabehozatal, amellyel az utód-államok a kereskedelmi mérlegünket a legjobban rontják. A legtragikusabb pedig az, hogy éppen azokról a területekről kell fát behoznunk, amelyek Trianon előtt a mi országunkhoz tartoztak.

Már a költségvetési vitában is rámutattam arra, hogy az öntözés kérdésével foglalkoznunk kell és bár tisztában vagyok azokkal a nehézségekkel, amelyek a kérdés megoldása elé tornyosulnak, mégis azt hiszem, hogy a tanyán igen sok ártézikutat kellene furatni és a Tiszának felhasználásával, nem megoldhatatlan műszaki feladat volna az, ha a tanyák bizonyos területeit a lehetőséghez képest vízzel jobban ellátnánk.

Igen nehéz kérdésnek látszik, de a törvényhatóságban ülő kiváló gazdáinknak foglalkozni kell az a kérdéssel, hogyan és mi módon lehetne sovány földjeinket művelésre alkalmasabbá tenni. Trágyázásra gondolok, még pedig úgy, a műtrágyával való gondozás fokozására, — valamint az állattenyésztés fokozására, abból a célból, hogy természetes anyagokkal jobban el tudjuk látni földjeinket. A probléma igen súlyos, mert a város bérlelt szegények és állattenyésztéssel foglalkozni nem tudnak. Itt én azonban előtérbe a város gondoskodása és feladata, amelyet két minőségben kell teljesíteni, egyrészt mint a föld tulajdonosának, másrészt azonban úgy, mint városnak, amely polgáraitól és azok jövőjéről megélhetéséről, városi és nemzeti szempontokból gondoskodni köteles. Akció-bitelekre gondolok, amelyekkel a városi földjeit fokozatosan jobbakká és használhatóbbá, termelésre alkalmasabbakká kell tenni.

Szükségesnek tartom továbbá azt is, hogy a város szántógépeket szerezzen be, amelyekkel bérszántást végezhetne azoknál a gazdáknál, akik ezt igénybe veszik és lassankint oly kulturális nivóra kell emelni a tanyai gazdálkodást, amely megfelel azoknak a követelményeknek, amelyeket az általános világhelyzet parancsolólag ír elő.

Ismerem az ellenvetést, tudom azt, hogy sokan azt hiszik, hogy ma rossz tanácsot ad az, aki a belterjesebb gazdálkodást hirdeti és végzi. Én azonban meg vagyok arról győződve, hogy

csak minőségi termelés

az, amely a város polgárságának jólétét és fejlődését biztosíthatja.

A tárgyi feltételekhez szellemi feltételek is járulnak. Elképzeltettem az, hogy egy városban, amelyben egyetem és számtalan köznevelési, köztük két kereskedelmi iskola működik, még mindig nincs oly köznevelési gazdasági iskola, amelyben a város negyvenezer gazdasági gyermekei megfelelő tanításban részesülhének. E helyen is felhívom tehát a polgármester urat figyelmét arra, hogy köznevelési gazdasági iskola megszervezését tegye érdek-
lődsének Homlokterébe.

A tanyákon Klebelsberg Kunó gróf kiváló és elvéthetetlen érdeméből működik három gazdasági iskola, de meggyőződésem, hogy ezen a téren még nem tettünk eleget és a kormány gondoskodását fel kell hívni arra, hogy a gazdasági oktatás a mi tanyáinkon még mindig elmaradt. Már pedig nem teljesítheti a magyar gazda azokat a kötelezettségeket, és nem válthatja be azokat a hozzá fűzött reményeket, ha a tanultsága, más kultur agrár állammal szemben elmaradt.

Mindezekkel az elgondolásokkal szemben felmerül azonban az a kérdés, hogy miből oldja meg a város ezeket a rétségtelenül fontos feladatokat

ha az anyagi erők hiányoznak, már pedig az előbbi korszak a város hitelerejét tülön-tul kihasználta.

Korántsem tagadom, hogy a probléma súlyos és hogy a felvetett kérdésre válaszolni nehéz, de azt hiszem, hogy bölcs előrelátásai és koncepcióval, a kérdés nem megoldhatatlan.

Szeged városának tiszta vagyona az 1933. évi zárszámadás szerint mintegy 84 millió pengő, míg az adóssága 24 millió 270 ezer pengő. Ebből az adósságból hosszulejáratu kölcsön, mintegy 16 millió pengő, amely dollárkötvényekben van kibocsátva. Ausztria már abban a helyzetben van, hogy dollártartozásait schillingre konvertálja és azt hiszem, hogy a közeljövőben nálunk is megoldható lesz ez a kérdés. Az így elérhető igen lényeges megtakarítás és

függőkölcsönterheinknek hosszulejáratu kölcsönökre konvertálása után új lehetőséget látok a város hitelpolitikájában

és megvagyok arról győződve, hogy a város polgármestere ki fogja használni és ki tudja használni azt az alkalmat és lehetőséget, amely a város terheinek csökkentése és vagyoni erejének újabb kihasználását fogja maga után vonni.

Megfelelő takarékoság mellett meg kell azonban találni a pénzügyi tevékenységeknek azokat a lehetőségeit, amelyek különösen a fent vázolt tanyai kérdésekben újabb befektetéseknek és beruházásoknak lehetőségeit biztosítsák.

A belső város fejlődését semmi sem biztosítja jobban, mint

az idegenforgalomnak

ideirányítása. Itt sem vagyok azonban mesterkelt és nem gyakorlati megoldásoknak a híve. Hiába hirdetjük azt, hogy Szeged fürdőváros, ezzel tiz-husz vendéget idetudunk csábítani, de legyünk azzal tisztában, hogy a mai, igen megkönnyített utazási lehetőségek mellett, szebb, természeti adottságokban gazdagabb vidéket keresnek fel a külföldiek. A belső idegenforgalomra és szomszédos államok idegenforgalmára kell tehát a főszűrt helyezni és bár tisztában vagyok azzal, hogy a jelen külpolitikai helyzet a szomszédos államokhoz való, közeledésre nem alkalmas, viszont bizom abban, hogy mégis csak békésebb és jobb külpolitikailag is nyugodtabb idők következnek reánk az új esztendőben.

A városnak létérdeke, fejlődésének egyik legfontosabb garanciája a vízumkényszer eltörlése. Újra és újra kell ezt kérnünk. Nem engedhetjük meg, hogy finánciális szempontok hangsúlyozásával odázódjék ez a kérdés. 17 pengős vízummal senki sem jöhet el ide a szomszédos területekről, nem keresheti fel városunkat szórakozás vagy üdülés céljából, nem keresheti fel klinikáinkat, hogy gyógyulást keresen betegségére. Azt a finánciális szempontok hangsúlyozták, hogy a magyar államnak szüksége van azokra a valutáris bevételekre, amelyeket a vízumdíjakkal megfizetnek. Ez kétségkívül igaz, azonban mérhetetlenül nagyobb bevételre tesz szert a magyar állam közvetve és közvetlenül azokból az összegekből, amelyeket az idegenek itten elköltötenek. Adóiban és illetékekben bőven megtérül az a látszólagos veszteség, amely a vízumdíjak elengedésével jár.

Még egy szempontot akarok rámutatni és ez az, hogy az utódállamokból jönnek ide a magyarok és nem mi akarunk az utódállamokba menni. Fontos nemzeti, gazdasági és különösen szegedi érdekről van szó, amikor ezt a kérdést szorgalmazzuk és hogy, ha végleges megoldást ebben a kérdésben találni nem lehet, úgy legalább azt kell kérnünk, hogy három napra szóló, vízummentes határátlépési engedélyt adjon az állam mindazoknak, akik az utódállamokból Szegedre akarnak jönni.

Nagyon jól tudom, hogy ezekben az elgondolásokban kifejtett szempontok megvalósítása nem teljesen tőlünk függ. Nagyon jól tudom, hogy a kormányzat akaratának és bölcsességének is határt szab a mai gazdasági és külpolitikai helyzet éppen úgy, ahogy határt szab a város vezetősége akaratának is, de mert „pezső” életet szeretnénk vinni ebbe a városba, amelynek életüme az utóbbi években elhalt és mert életet és jövőt akarunk biztosítani a szegedi gyermekeknek, ezért karácsony reggelén hadd szóljon ez az írás azokhoz a szegediekhez, akik a szegedi gondolatért lelkesedni tudnak.